

**Prof. Dr. Ömer EKMEKÇİ
Prof. Dr. Başak BAYSAL
Dr. Öğr. Üyesi İrem YAYVAK NAMLI**

**UYGULAMALI
TAZMİNAT HUKUKU**

İÇİNDEKİLER

ÜÇÜNCÜ BASIYA ÖNSÖZ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ	XXI

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL ESASLAR

I. HAKSIZ FİİLİN UNSURLARI	5
A. Genel Olarak.....	5
B. Kusur	6
1. Kusurun Türleri.....	6
2. Kusur Ehliyeti	8
C. Hukuka Aykırılık.....	9
1. Genel Olarak.....	9
2. Fiil (Eylem).....	10
3. Hukuka Aykırılığın Tespiti.....	10
4. Hukuka Uygunluk Nedenleri.....	12
a. Genel Olarak.....	12
b. Zarar Görenin Rızası.....	13
c. Haklı Savunma.....	16
d. Hakkın Kendi Güçüyle Korunması.....	17

e.	Zorunluluk Hâli.....	18
f.	Kanunun Verdiği Yetki.....	20
g.	Üstün Nitelikte Özel Veya Kamusal Yarar	21
5.	Ahlaka Aykırı Fiilden Sorumluluk (TBK m. 49/II).....	23
a.	Genel Olarak.....	23
b.	Şartlar.....	23
D.	Zarar	25
1.	Genel Olarak.....	25
2.	Maddi Zarar-Manevi Zarar.....	26
E.	Nedensellik Bağı.....	27
1.	Genel Olarak.....	27
2.	Nedensellik Bağının Kesilmesi.....	29
a.	Genel Olarak.....	29
b.	Mücbir Sebep.....	29
c.	Zarar Görenin Kusuru	30
d.	Üçüncü Kişinin Kusuru.....	32
II.	KUSURSUZ SORUMLULUK HÂLLERİ	33
A.	Genel Olarak.....	33
B.	Hakkaniyet Sorumluluğu.....	37
C.	Özen Sorumluluğu.....	39
1.	Genel Olarak.....	39
2.	Çalıştıranın Sorumluluğu.....	39
3.	Organizasyon Sorumluluğu.....	42
D.	Ağırlaştırılmış Sebep Sorumluluğu	43
1.	Genel Olarak.....	43
2.	Yapı Malikinin Sorumluluğu.....	44
3.	İmalatçının Sorumluluğu.....	45
E.	Tehlike Sorumluluğu.....	52
1.	Genel Olarak.....	52
2.	Önemli Ölçüde Tehlike Arz Eden İşletmelerin Sorumluluğu.....	53

a.	Genel Olarak.....	53
b.	Şartları.....	54
c.	Sonuçları.....	55
3.	Diğer Bazı Tehlike Sorumluluğu Düzenlemeleri	55
a.	Motorlu Araç İşletenin Sorumluluğu	55
b.	Sivil Hava Aracını İşletenin Sorumluluğu	58
c.	Çevreyi Kirletenlerin ve Çevreye Zarar Verenlerin Sebep Oldukları Kirlenme ve Bozulmadan Doğan Zararlardan Sorumluluk.....	59
III.	HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN BORÇ İLİŞKİSİNİN SONUÇLARI	61
A.	Genel Olarak.....	61
B.	Maddi Zararın Belirlenmesi	62
1.	Genel Olarak.....	62
2.	TBK m. 50	62
3.	Maddi Zararın Denkleştirilmesi	67
4.	Bedensel Zarar ve Ölüm	70
a.	Genel Olarak.....	70
b.	Bedensel Zarar	70
aa.	Genel Olarak.....	70
bb.	Tedavi Giderleri	71
cc.	Bakım Masrafları	72
dd.	Kazanç Kaybı.....	74
5.	Çalışma Gücünün Azalmasından Ya Da Yitirilmesinden Doğan Kayıplar (İş Gücü Kaybı)	75
6.	Ekonomik Geleceğin Sarsımasından Doğan Kayıplar...85	85
7.	Beden Bütünlüğünün İhlalinde Ortaya Çikan Zararlara İlişkin Tazminat Hükümünün Değiştirilmesi ..89	89
C.	Ölüm ve Destekten Yoksun Kalma Zararı.....	90
1.	Genel Olarak.....	90
2.	Destekten Yoksun Kalma Tazminatı	91
3.	Cenaze Giderleri ve Ölümü Kadar Ortaya Çikan Diğer Maddi Zarar Kalemleri.....	94

D.	Maddi Tazminatın Belirlenmesi.....	95
1.	Genel Olarak.....	95
2.	Maddi Tazminatın Ödenme Biçimi.....	97
3.	Maddi Tazminatın Kapsamı.....	99
a.	Genel Olarak.....	99
b.	Durumun Gereği.....	100
c.	Kusurun Ağırlığı.....	103
d.	Zarar Görenin Rızası.....	104
e.	Zarar Görenin Kusuru	105
E.	Manevi Tazminat	110
1.	Genel Esaslar	110
2.	Manevi Tazminat Talebi İçin Aranan Şartlar.....	113
3.	Manevi Zarara Uğrayan Kişi ve Talep Hakkı Sahibi	119
4.	Manevi Tazminatın Belirlenmesi ve Giderimi.....	122
5.	Manevi Tazminatın Ödenme Biçimi.....	125
6.	Manevi Tazminatın Hesaplanması ve Hesaplama Yöntemleri.....	127
F.	Müteselsil Sorumluluk.....	131
1.	Genel Olarak.....	131
2.	TBK m. 61 Uyarınca Müteselsil Sorumluluğun Doğumu.....	131
3.	TBK m. 61 Uyarınca Müteselsil Sorumluluğun Sonuçları.....	133
a.	Genel Olarak.....	133
b.	Dış İlişki	133
c.	İç İlişki.....	133
G.	Temerrüt ve Zamanaşımı	134
1.	Temerrüt.....	134
a.	Temerrüt Anı ve Temerrüt Faizi	135
b.	Temerrüt İhtarı	136
2.	Zamanaşımı.....	137

a.	Genel Olarak.....	137
b.	İki Yıllık Normal Süre	137
c.	On Yıllık Mutlak Süre	138
d.	Olağanüstü Süre	139
H.	Yetkili ve Görevli Mahkeme	139

İKİNCİ BÖLÜM
BEDENSEL ZARARDAN DOĞAN MADDİ
TAZMİNAT VE DESTEKTEN YOKSUN
KALMA TAZMİNATI HESAPLAMASINDA
GENEL ESASLAR

I.	GENEL OLARAK.....	143
II.	MADDİ TAZMİNAT HESABINDA DİKKATE ALINAN UNSURLAR.....	144
A.	Tazminat Hesabında Dikkate Alınan Dönemler	144
1.	Aktif Dönem.....	144
a.	İşlemiş (Bilinen) Aktif Dönem	148
b.	İşleyecek (Bilinmeyen) Aktif Dönem.....	148
2.	Pasif Dönem.....	150
B.	Haksız Fiilin Gerçekleştiği Tarih İle Hüküm Tarihi.....	155
C.	Haksız Fiil Mağdurunun/ Müteveffanın Yaşı İle Muhtemel Yaşam Süresi.....	155
D.	Cinsiyet ile Muhtemel Çalışma Süresi	156
1.	Genel Olarak.....	156
2.	Bakiye Yaşam Süresi ve Hesaplanması Dikkate Alınacak Yaşam Tabloları	157
a.	Bakiye Yaşam Süresi Kavramı	157
b.	Yaşam (Mortality) Tabloları	157
aa.	PMF-1931 Yaşam Tablosu	158
bb.	CSO-1980 Yaşam Tablosu.....	160
cc.	TRH-2010 Yaşam Tablosu	163
E.	Ücret	166

F.	Maluliyet Oranı	168
G.	Kusur Oranı.....	171
III.	DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI HESABINDA DİKKATE ALINAN UNSURLAR.....	181
A.	Destek Gören/Hak Sahibi Sıfatına Sahip Olmak.....	181
B.	Destek Sıfatına Sahip Olmak.....	184
1.	Destek Kavramı ve Türleri.....	184
a.	Fiili Destek (Gerçek Destek)	186
b.	Muhtemel Destek (Farazi Destek)	189
2.	Destek Sayılabilen Kişiler.....	190
a.	Eş.....	190
b.	Anne ve Baba	196
c.	Çocuklar.....	198
d.	Kardeşler.....	207
e.	Destek Sayılabilen Diğer Kişiler	209
C.	Tazminat Hesabında Dikkate Alınan Dönemler.....	209
D.	Kaza ve Hüküm Tarihi.....	210
E.	Cinsiyet ile Muhtemel Çalışma Süresi	211
F.	Destekten Yoksunluk Süresi ve Bu Süreye Etki Eden Faktörler	211
1.	Destekten Yoksunluk Süresinin Tespitinde Genel Kural: Ölenin Bakiye Yaşam Süresi İle Sınırlı Hesaplama.....	211
2.	Destekten Yoksunluk Süresine Etki Eden Faktörler	211
a.	Eşin Destekten Yoksun Kaldığı Sürenin Hesabı.....	212
aa.	Desteğin Hak Sahibi Eşten Yaşa Küçük Olması.....	212
bb.	Tekrar Evlenmenin Gerçekleşmesi	213
b.	Çocukların Destekten Yoksun Kaldığı Sürenin Hesabı.....	215
c.	Anne ve Babanın Destekten Yoksun Kaldığı Sürenin Hesabı.....	216

d. Kardeşlerin Destekten Yoksun Kaldığı Sürenin Hesabı.....	217
G. Tazminat Hesabına Esas Kazanç/Gelir	218
H. Destek Yaşa Saydı Kazancından/ Gelirinden Kendisine Ayıracağı Oran.....	223
I. Kusur Oranı.....	223
J. Tazminat Hesabında Destek Payları.....	229
1. Temel Esaslar.....	229
2. Eş ve Çocukların Hak Sahibi Olması Halinde.....	230
3. Anne ve Babanın Hak Sahibi Olması Halinde	232
4. Kardeşler veya Diğer Hak Sahipleri Bakımından.....	234
IV. TAZMİNATTAN İNDİRİM YAPILMASI VE İNDİRİM KALEMLERİ	234
A. Evlenme İhtimalı İndirimi.....	236
B. SGK Tarafından Yapılan Ödemeler	240
C. Yetiştirme Gideri	246
D. Sigorta Şirketlerince Ödenen Tazminatlar.....	248

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ÖRNEK OLAYLAR VE ÇÖZÜMLERİ

I. BEDENSEL ZARARDAN DOĞAN MADDİ TAZMİNAT TALEPLİ DAVALARA İLİŞKİN PROGRESİF RANT USULÜ HESAPLAMA ÖRNEKLERİ.....	251
OLAY 1 MALULİYET SEBEKİYLE MADDİ TAZMİNAT TALEBİ (ERKEK)	251
OLAY 2 MALULİYET SEBEKİYLE MADDİ TAZMİNAT TALEBİ (ERKEK-GERÇEK TARİHLİ)	257
OLAY 3 MALULİYET SEBEKİYLE MADDİ TAZMİNAT TALEBİ (KADIN VE DIŞ ETKEN FAKTÖRÜ)	263
II. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI TALEPLİ DAVALARA İLİŞKİN PROGRESİF RANT USULÜ HESAPLAMA ÖRNEKLERİ.....	269

OLAY 1 ÖLÜM SEBEBİYLE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI TALEBİ (EŞ VE TEK KIZ ÇOCUK HAK SAHİBİ)	269
OLAY 2 ÖLÜM SEBEBİYLE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI TALEBİ (EŞ, KIZ ÇOCUK VE ERKEK ÇOCUK HAK SAHİBİ)	279
OLAY 3 ÖLÜM SEBEBİYLE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI TALEBİ (EŞ, ERKEK ÇOCUK, NİŞANLI KIZ ÇOCUK, KÜÇÜK YAŞTA KIZ ÇOCUK HAK SAHİBİ)	289
OLAY 4 ÖLÜM SEBEBİYLE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI TALEBİ (EŞ, EĞİTİM GÖREN ERKEK ÇOCUK, İKİ KIZ ÇOCUK HAK SAHİBİ).....	301
OLAY 5 ÖLÜM SEBEBİYLE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI TALEBİ (KÜÇÜK YAŞTA ÇOCUK ÖLÜMÜ/ANNE-BABA HAK SAHİBİ).....	312
OLAY 6 ÖLÜM SEBEBİYLE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI TALEBİ (ERGİN ÇOCUK ÖLÜMÜ/ ANNE HAK SAHİBİ)	318
OLAY 7 ÖLÜM SEBEBİYLE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI TALEBİ (ÇOCUK ÖLÜMÜ HALİNDE ALTERNATİF ÇÖZÜM YÖNTEMİ)	323
OLAY 8 ÖLÜM SEBEBİYLE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI TALEBİ ALTERNATİF ÇÖZÜM YÖNTEMİ	324

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM AKTÜERYAL HESAPLAMA YÖNTEMİ

I. GENEL OLARAK.....	327
II. HAYAT ANNÜİTESİ ÇEŞİTLERİ.....	329
A. Tam Hayat Annüitesi	329
B. Dönemsel Hayat Annüitesi.....	329
C. Ertelenmiş Tam Hayat Annüitesi.....	330

D. Ertelenmiş Dönem Hayat Annüitesi	330
ÖRNEK OLAY VE ÇÖZÜMÜ.....	331
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	337